

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий Юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного
та адміністративного права

Грицан О.А.

ФІНАНСОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС
методичні вказівки для самостійної роботи
студентів 2 курсу
денної форми навчання

Івано-Франківськ – 2021

Затверджено кафедою конституційного, міжнародного та адміністративного права (протокол № 8 від 27 січня 2021 року).

Схвалено Науково-методичною радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (протокол № ____ від « ____ » _____ 2021 р.

Рецензенти:

Розвадовський В.І.

завідувач кафедри конституційного,
міжнародного та адміністративного права
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
кандидат юридичних наук, доцент

Книш В.В.

доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного,
міжнародного та адміністративного права
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Грицан О.А. Фінансове право України та країн ЄС: Методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної форми навчання / Ольга Анатоліївна Грицан. Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2021.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для самостійної роботи з курсу «Фінансове право України та країн ЄС». У вказівках викладені: питання для самопідготовки, короткі методичні рекомендації щодо підготовки кожної теми, контрольні питання, список нормативно-правових актів, навчальної та наукової літератури до кожної із тем, а також тестів до окремих тем.

ВСТУП

Завдання самостійної роботи у вищому навчальному закладі - навчити студентів творчо і самостійно працювати; планувати особисту стратегію навчання; раціонально організувати свій час; працювати з комп'ютером; опрацьовувати літературні джерела; виконувати дослідницьку роботу, аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень тощо.

Форми самостійної роботи студентів:

- домашні завдання;
- опрацювання літературних джерел;
- робота у комп'ютерних мережах;
- складання модулів;
- оцінювання професійних ситуацій;
- підготовка конспекту лекцій і семінарських завдань.

Самостійна робота дозволяє студентам ефективно відпрацьовувати професійні вміння та навички. Така робота повинна бути індивідуальною з врахуванням рівня творчих можливостей студентів, їх навчальних здобутків, інтересів, потреб, навчальної активності тощо.

Предметом вивчення курсу «Фінансове право України та країн ЄС» є галузь фінансового права та фінансового законодавства України та країн ЄС, а також практика реалізації цих норм різноманітними суб'єктами. Фінансове право регулює широке коло суспільних відносин у сфері фінансової діяльності держави, що мають грошовий характер, і безпосередньо пов'язані з формуванням, розподілом та використанням централізованих і децентралізованих фондів коштів для виконання функцій держави та місцевого самоврядування. Значення фінансів для забезпечення державної та самоврядної діяльності з надання суспільних послуг постійно зростає. Фінансова складова більшою чи меншою мірою міститься практично у всіх сферах життєдіяльності людини. За таких обставин, вміння орієнтуватися в сучасному фінансовому законодавстві України та країн ЄС, а також здатність до його аналізу та правильного застосування, є важливим завданням для сучасного юриста. Окрім цього, вивчення фінансового права держав ЄС дає можливість визначати слабкі та сильні сторони правового регулювання фінансових правовідносин в Україні на основі порівняльного аналізу, та формулювати пропозиції щодо його вдосконалення.

Фінансове право України поділяється на загальну й особливу частини. Загальна частина об'єднує норми, які закріплюють загальні принципи, правові форми і методи публічної фінансової діяльності, правовий статус її суб'єктів, структуру та принципи функціонування фінансової системи України, а також норми, які регулюють відносини фінансового контролю. Особлива частина фінансового права України включає умовно відокремлені групи правових норм, що регулюють однорідні фінансові відносини, об'єднані у самостійні інститути (зокрема, бюджетне право, бюджетний процес, податкове право, міжбюджетні відносини, бюджетно-кошторисне фінансування, державний кредит, державне страхування, грошовий обіг і розрахунки, валютне регулювання). Фінансове право країн ЄС включає як норми наднаціонального фінансового права, так і норми внутрішнього законодавства держав-членів ЄС, зокрема, Німеччини, Франції, Польщі, Іспанії та ін. Виходячи з цього, навчальна дисципліна складається із трьох змістових модулів:

1. Загальна частина фінансового права України.
2. Характеристика окремих підгалузей та інститутів фінансового права України.
3. Основи фінансового права окремих країн ЄС.

Предметом вивчення курсу «Фінансове право України та країн ЄС» є галузь фінансового права та фінансового законодавства України та країн ЄС, а також практика реалізації цих норм різноманітними суб'єктами. Фінансове право регулює широке коло суспільних відносин у сфері фінансової діяльності держави, що мають грошовий характер, і безпосередньо пов'язані з формуванням, розподілом та використанням централізованих і децентралізованих фондів коштів для виконання функцій держави та місцевого самоврядування. Значення фінансів для забезпечення державної та самоврядної діяльності з надання суспільних послуг постійно зростає. Фінансова складова більшою чи меншою мірою міститься практично у всіх сферах життєдіяльності людини. За таких обставин, вміння орієнтуватися в сучасному фінансовому законодавстві України та країн ЄС, а також здатність до його аналізу та правильного застосування, є важливим завданням для сучасного юриста. Окрім цього, вивчення фінансового права держав ЄС дає можливість визначати слабкі та сильні сторони правового регулювання фінансових правовідносин в Україні на основі порівняльного аналізу, та формулювати пропозиції щодо його вдосконалення.

Фінансове право України поділяється на загальну й особливу частини. Загальна частина об'єднує норми, які закріплюють загальні принципи, правові форми і методи публічної фінансової діяльності, правовий статус її суб'єктів, структуру та принципи функціонування фінансової системи України, а також норми, які регулюють відносини фінансового контролю. Особлива частина фінансового права України включає умовно відокремлені групи правових норм, що регулюють однорідні фінансові відносини, об'єднані у самостійні інститути (зокрема, бюджетне право, бюджетний процес, податкове право, міжбюджетні відносини, бюджетно-кошторисне фінансування, державний кредит, державне страхування, грошовий обіг і розрахунки, валютне регулювання). Фінансове право країн ЄС включає як норми наднаціонального фінансового права, так і норми внутрішнього законодавства держав-членів ЄС, зокрема, Німеччини, Франції, Польщі, Іспанії та ін. Виходячи з цього, навчальна дисципліна складається із трьох змістових модулів:

1. Загальна частина фінансового права України.
2. Характеристика окремих підгалузей та інститутів фінансового права України.
3. Основи фінансового права окремих країн ЄС.

Основними джерелами фінансового права України є Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік, Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» та ряд інших законів і підзаконних нормативно-правових актів.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право України та країн ЄС» є оволодіння студентами компетентностями, необхідними для розуміння природи правового регулювання публічної фінансової діяльності, змісту та значення мобілізації, розподілу, перерозподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів коштів у житті держави та територіальних громад; здійснювати порівняльний аналіз правового регулювання фінансових відносин в Україні та країнах ЄС; закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань у сфері публічної фінансової діяльності; забезпечення фінансової дисципліни та фінансового правопорядку.

Основними цілями вивчення дисципліни «Фінансове право України та країн ЄС» є набуття знань про основні категорії фінансового права України та країн ЄС, оволодіння вміннями та навичками аналізу норм фінансового права та фінансового законодавства України та країн ЄС, їх тлумачення і застосування з метою вирішення практичних проблем, опрацювання нормативних актів України та окремих держав ЄС у сфері публічної фінансової діяльності, дослідження динаміки їх зміни та оновлення.

Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансове право України та країн ЄС» розроблено відповідно до програми та плану навчальної

дисципліни. Для опрацювання курсу важливо забезпечити правильну організацію як безпосереднього проведення семінарських занять, так і самостійної роботи студентів при підготовці до них. При цьому, основною метою є глибше, детальніше розуміння норм законодавства про фінансову діяльність, їх теоретичного підґрунтя, системний аналіз механізмів реалізації, вміння тлумачити і застосовувати фінансово-правові приписи.

До всіх тем самостійної роботи подається перелік питань, які потрібно опрацювати, а також контрольні питання, відповідь на які вимагає від студентів самостійно мислити в площині теми, яка ними вивчається.

При опрацюванні тем для самостійного вивчення студентам рекомендується робити певні нотатки чи розгорнуті плани по кожному питанню. Також, з врахуванням індивідуальних здібностей, слід у найбільш зручній формі підготувати відповіді на контрольні питання. Зокрема, занотувати формулювання відповідей в зошиті, вказати номери статей, їх положення.

ТЕМА 1. Фінанси і публічна фінансова діяльність

Для самопідготовки по даній темі студенти повинні опрацювати тексти лекції та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять, оскільки дана тема заняття є вступною та без засвоєння її категорій неможливим буде подальше вивчення даного навчального курсу.

Фінанси є багатостороннім і складним явищем, що характеризується різними істотними ознаками, має певні якості й форми прояву.

Фінанси - це особлива сфера економічних відносин. Їх зміст, характер використання, закономірності розвитку визначаються соціально-економічними відносинами, що привалюють у державі, природою та функціями держави.

Фінанси - це сукупність відносин, що мають розподільчий характер і опосередковуються через доходи й видатки громадян і юридичних осіб - суб'єктів господарської діяльності, фінансово-кредитних установ, держави, міжнародних фінансових організацій тощо.

Фінансова діяльність держави - це планована діяльність у сфері мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держави.

Фінансове право - це публічна галузь права, яка містить сукупність юридичних норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі створення, розподілу й використання централізованих і децентралізованих фондів коштів (фінансових ресурсів) держави та органів місцевого самоврядування, необхідних для реалізації завдань та функцій.

Питання для самопідготовки:

1. Фінансова політика держави та фінансовий механізм.
2. Визначення та коротка історична характеристика поняття «фінанси».
3. Фонди коштів – централізовані та децентралізовані. Співвідношення понять: «грошові відносини» та «фінансові відносини».
4. Правові форми фінансової діяльності. Фінансові акти.
5. Основні поняття та їх розмежування: «фінанси», «фінансова діяльність держави», «централізовані фонди коштів», «децентралізовані фонди коштів».

Контрольні питання:

1. Яке значення для функціонування суспільства має фінансова політика держави?
2. Що входить до механізму фінансової діяльності держави?

Тестові завдання:

1. Фінанси – це...
 - a) історична, вартісна, економічна, правова категорія;

- б) вартісна категорія;
- в) тільки економічна категорія;
- г) тільки правова категорія.

2. Фінанси - це ...

- а) сукупність відносин, що мають розподільчий характер;
- б) сукупність відносин, які опосередковуються через доходи й видатки громадян і юридичних осіб;

в) сукупність відносин, що мають розподільчий характер і опосередковуються через доходи й видатки громадян і юридичних осіб - суб'єктів господарської діяльності, фінансово-кредитних установ, держави, міжнародних фінансових організацій тощо;

г) сукупність відносин в державі.

3. Фінансова діяльність держави – це...

а) діяльність держави у сфері мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держави;

б) діяльність держави в сфері оборони;

в) діяльність держави щодо фінансування;

г) вид діяльності держави.

4. Фінансова система держави – це...

а) сукупність фінансових інститутів держави;

б) сукупність централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави;

в) сукупність інститутів з приводу мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів;

г) сукупність фінансових інститутів, кожен з яких сприяє утворенню та використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави, тобто діяльності з приводу мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів для виконання завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування.

5. Ланками фінансової системи держави є ...

а) державний бюджет та місцеві бюджети;

б) державний бюджет та місцеві бюджети, фінанси державних та комунальних підприємств, установ та організацій, спеціальні цільові фонди та кредит;

в) фінанси приватного та державного сектору;

г) правові норми, інститути фінансового права.

6. Структуру місцевих фінансів визначають...

а) державний устрій та відповідний адміністративно-територіальний поділ держави;

б) конституційний лад держави;

в) місцеві ради народних депутатів;

г) принципи валютної діяльності.

7. Назвіть суб'єкта, що не входить до фінансових органів держави:

- а) Рахункова Палата ;
 - б) Державна аудиторська служба;
 - в) Івано-Франківська міська рада;
 - г) Пенсійний фонд.
8. Принципом фінансової діяльності є:
- а) мобілізація ;
 - б) розподіл;
 - в) використання;
 - г) економічність.
9. Назвіть фонд коштів, який є децентралізованим:
- а) державний бюджет;
 - б) місцевий бюджет;
 - в) кошторис ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;
 - г) Пенсійний фонд.
10. Не є суб'єктом муніципальної фінансової діяльності:
- а) Президент України;
 - б) об'єднана територіальна громада;
 - в) міська рада;
 - г) мер міста.

Рекомендовані джерела:

1-10, 15, 17, 19, 21, 27-29, 34- 42

ТЕМА 2. Фінансове право як галузь права

Знання про предмет та метод фінансово-правового регулювання допоможе студентам здійснити відмежування фінансового права від інших галузей права.

Для самопідготовки по даній темі студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять, оскільки дана тема заняття є базовою та без засвоєння її категорій неможливим буде подальше вивчення даного навчального курсу.

Питання для самопідготовки:

1. Історичний розвиток фінансового права як галузі права.
2. Концепція публічних послуг і фінансові послуги. Перспективи поєднання адміністративного і цивільно-правового методу в регулюванні фінансових відносин.
3. Структура фінансово-правової норми. Особливості гіпотези, диспозиції, санкції фінансово-правової норми.
4. Характеристика фінансово-правових актів за юридичною силою.
5. Види суб'єктів фінансово-правових відносин.

Контрольні питання:

1. В чому сутність сучасних міжнародних підходів до організації фінансової діяльності держави як предмета вивчення фінансового права?

2. Чи є відмінності в сутності фінансової правосуб'єктності порівняно з цивільно-правовою?

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте будь-які (за вибором) статті Бюджетного кодексу та визначте їх елементи. Чи всі норми бюджетного кодексу мають 3 елементи структури?

2. Чи будуть відносини предметом вивчення фінансового права? Відповідь обґрунтуйте:

- Івано-Франківська міська рада прийняла рішення про фінансування ремонту доріг по декількох вулицях міста;

- депутат міської ради купив акції ПАТ «Карпати»;

- громадська організація профінансувала ремонт дитячого будинку сімейного типу;

- громадянин А. купив продукти в торговому центрі;

- громадянин М. уклав кредитний договір з ПАТ «Укрінвестбанк»;

- Державна фіскальна служба подала запит на отримання податкової інформації.

Тестові завдання:

1. Фінансове право – це...

а) галузь права;

б) публічна галузь права;

в) приватна галузь права;

г) публічна галузь права, яка містить сукупність юридичних норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі створення, розподілу й використання фондів коштів (фінансових ресурсів) держави та органів місцевого самоврядування, необхідних для реалізації їх завдань та функцій.

2. Джерело фінансового права – це...

а) внутрішній вираз фінансового права;

б) спосіб вираження змісту правил поведінки у сфері фінансової діяльності держави, що встановлюються державою (зовнішній вираз закріплення норм права);

в) норма фінансового права;

г) сукупність законодавства.

3. Фінансово-правова норма складається з ..

а) фінансових відносин;

б) гіпотези, диспозиції, санкції;

в) диспозиції (інші елементи містяться в нормах інших галузей права);

г) фінансових санкцій.

4. Фінансові правовідносини виникають ...

а) тільки з правомірних дій (як виду юридичних фактів);

- б) тільки з подій (як виду юридичних фактів);
 - в) при здійсненні фінансової діяльності держави на основі юридичних фактів, за участю суб'єкта, наділеного фінансовою правосуб'єктністю та за наявності об'єкта фінансових правовідносин;
 - г) з приводу майнових та особистих немайнових відносин.
5. Зміст фінансових правовідносин є ...
- а) сукупністю підстав з приводу яких викають фінансові правовідносини;
 - б) юридичним і фактичним;
 - в) матеріальним і процесуальним;
 - г) суб'єктивним.
6. Виберіть групу відносин, яка не вивчається фінансовим правом:
- а) фінансовий план діяльності приватного підприємця;
 - б) підготовка місцевого бюджету;
 - в) накопичення коштів Пенсійного фонду;
 - г) перерахування податків згідно Бюджетного кодексу.
7. У фінансовому праві переважає _____ метод правового регулювання.
- а) диспозитивний;
 - б) дозвільний;
 - в) заохочувальний;
 - г) імперативний.
8. Виберіть твердження з помилкою:
- а) фінансове право – це публічна галузь права;
 - б) публічні фінанси включають державні фінанси та фінанси місцевого самоврядування;
 - в) фізичні особи не є суб'єктами фінансового права;
 - г) перерахування податків згідно Бюджетного кодексу.
9. Виберіть групу відносин, яка вивчається фінансовим правом:
- а) складання фінансового плану діяльності ПП «ОККО»;
 - б) планування сімейного бюджету;
 - в) накопичення коштів Пенсійного фонду;
 - г) організація публічного управління Президента України.
10. Не є джерелом фінансового права:
- а) Закон України «Про державний бюджет на 2017 рік»;
 - б) Бюджетний кодекс;
 - в) Наказ керівника комунального підприємства «Про основи преміювання працівників»;
 - г) розрахунковий чек з торгового центру.

Рекомендовані джерела:

1-10, 19,14-34

ТЕМА 3. Правові основи фінансового контролю

У даній темі студентам пропонується ознайомитись з таким різновидом державного контролю як фінансовий контроль (інспектування). Інспекційна фінансова діяльність займає одне з провідних місць у фінансовій діяльності держави, яка є предметом вивчення фінансового права.

Для самопідготовки по даній темі студенти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять.

Враховуючи глобальний та всеохоплюючий характер фінансів, процеси їх подальшої трансформації у зовнішньоторговельні відносини, міжнародна спільнота заснувала Міжнародну організацію вищих контрольних органів (INTOSAI), одним із завдань якої було виробити загальні принципи фінансового контролю, рекомендовані для застосування у практичній діяльності відповідних органів, та закріпити їх у національних законодавствах країн, що входять до даної організації.

Об'єктом фінансового контролю виступає фінансова діяльність підприємницьких структур, бюджетних установ та організацій, фінансово-кредитних інститутів тощо, які здійснюють фінансову діяльність. Предметом контролю є фінансові операції, пов'язані зі створенням та використанням фондів коштів. Проте об'єкт фінансового контролю є значно ширшим, ніж просто перевірка фінансових ресурсів, оскільки в кінцевому підсумку відбувається контроль і за використанням матеріальних, природних, трудових ресурсів у ході опосередкування фінансовими відносинами процесів національного виробництва та перерозподілу.

Головним завданням фінансового контролю є підтримка фінансової дисципліни, запобігання фінансовим правопорушенням та застосування заходів примусу за їх вчинення.

Фінансовий контроль - це цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, спрямована на додержання законності, фінансової дисципліни і раціональності у забезпеченні реалізації фінансової діяльності держави, тобто мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держави та ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових відносин.

Питання для самопідготовки:

1. Порівняльний аналіз фінансово контролю та інспектування.
2. Методи фінансового контролю: облік, аналіз, ревізія, обстеження, інспектування, інвентаризація, перевірка.
3. Правовий статус суб'єктів, уповноважених здійснювати фінансовий контроль.
4. Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності.
5. Контроль та аудит у бюджетному процесі.

Контрольні питання:

1. Які підходи до розуміння сутності категорій «фінансове інспектування», «державний аудит», «регуляторна політика»?
2. Які види фінансового контролю Ви знаєте?
3. Які фінансові операції підлягають фінансовому моніторингу?
4. Що таке регуляторний акт?
5. Які принципи державної регуляторної політики?

Практичні завдання:

1. Приватний підприємець вирішив припинити свою підприємницьку діяльність.

Чи потрібно проводити перевірку його підприємницької діяльності? Який вид фінансового контролю тут може здійснюватись?

Використовуючи Податковий кодекс України (глава 8, статті 75-80) визначте який вид перевірки може застосовуватись в даному випадку. Відповідь обґрунтуйте

2. Підприємство, суб'єкт господарювання України має аудиторський висновок аудитора іноземної держави.

Чи буде він чинним в Україні? Відповідь обґрунтуйте.

3. Підприємство підлягає податковій перевірці на основі звернення правоохоронних органів при розслідуванні кримінальної справи.

Використовуючи Податковий кодекс України (глава 8, статті 75-80) визначте який вид перевірки буде в даному випадку. Відповідь обґрунтуйте.

4. У фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування проводять державний фінансовий аудит.

Визначте суб'єкта проведення даного виду фінансового контролю. Впишіть порядок державного аудиту.

Тестові завдання:

1. Фінансовий контроль – це ...

а) діяльність по перевірці правильності вартісного розподілу валового національного продукту, утворення і витрачання фондів грошових коштів;

б) вид державного контролю, який має основним завданням виявлення фактів порушень, анти правової діяльності, учасників та схем протиправних відносин;

в) цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, спрямована на додержання законності, фінансової дисципліни і раціональності у забезпеченні реалізації фінансової діяльності держави, тобто мобілізації, розподілу й використання централізованих та децентралізованих фондів коштів з метою виконання завдань і функцій держави та ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових відносин;

г) перевірка реалізації стратегії і тактики фінансової діяльності того чи іншого суб'єкта, а в масштабах суспільства - процесу реалізації фінансової політики.

2. Принципами фінансового контролю є ...

- а) плановість, об'єктивність, дієвість, оперативність, протиправність;
- б) плановість, об'єктивність, дієвість, оперативність, узгодження державних і приватних інтересів;
- в) довго тривалість, безперервність, раптовість, девіантність;
- г) локальність, регіональність, нестабільність, узгодженість державних та приватних інтересів.

3. Попередній контроль – це ...

- а) функція контролю;
- б) принцип контролю;
- в) контроль, який здійснюється для перевірки результатів фінансової діяльності;
- г) вид контролю, за часом здійснення.

4. Банківський контроль – це ...

- а) різновид банківської діяльності місцевих органів влади;
- б) вид фінансового контролю, який здійснюється для перевірки діяльності банківських установ;
- в) система банківських установ, кредитних та громадських спілок;
- г) різновид діяльності органів виконавчої влади.

5. Фінансове інспектування – це ...

- а) функція контролю, яка полягає в аналізі використання і збереження фінансових ресурсів, необоротних та інших активів; визначенні правильності потреби в бюджетних коштах, станом і достовірністю бухгалтерського обліку та фінансової звітності органів державного і комунального сектору з метою виявлення недоліків і порушень;
- б) синонім контролю;
- в) процедура оцінки відповідності системи забезпечення якості підприємства нормам та правилам діяльності;
- г) віртуальна перевірка об'єктів регулювання для визначення наявності проблем фінансової та бухгалтерської звітності.

6. Методами фінансового контролю є ...

- а) законність, плановість, дієвість, оперативність, врегулювання інтересів держави та приватних осіб;
- б) аудит, консалтинг, франчайзинг, лізинг;
- в) стаціонарність, авторитаризм, централізм;
- г) перевірка, ревізія, аудит, інвентаризація, інспектування, безперервне відстежування фінансової діяльності.

7. Перевірка – це ...

- а) обстеження і вивчення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації або їхніх підрозділів;
- б) аналіз діяльності підприємства, установи, організації;
- в) документ, яким закріплюються виявлені недоліки фінансово-господарської діяльності;
- г) розгляд та впровадження системи заходів щодо відновлення фінансової спроможності юридичної особи.

8. Фінансовими органами є ...
- а) Рахункова палата України, Державна аудиторська служба України;
 - б) Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба;
 - в) Національний банк України, Державна служба фінансового моніторингу;
 - г) всі вищеперелічені органи.
9. Аудит фінансової звітності – це...
- а) метод фінансового контролю;
 - б) вид фінансового контролю, перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам;
 - в) діяльність щодо звірки доходів і видатків протягом визначеного бюджетного періоду;
 - г) система органів та установ, які здійснюють фінансове обстеження матеріальних ресурсів.
10. Залежно від цільової спрямованості контрольних дій органів можна виділити такі види фінансового контролю, як...
- а) попередній, поточний, наступний;
 - б) контроль на місцях, або виїзний контроль;
 - в) стратегічний і тактичний;
 - г) податковий, внутрішньогосподарський.

Рекомендовані джерела:

1-10, 18-33, 40, 43, 47, 56, 60, 62-68.

ТЕМА 4. Бюджетне право

Однією з характерних рис державного управління у промислово розвинутих демократичних країнах є загальнодержавна бюджетна система та власний бюджет, тому розуміння принципів побудови та засад функціонування бюджетної системи допоможе студентам розібратись в сутності фінансової діяльності держави та місцевого самоврядування.

Питання для самопідготовки:

1. Поняття та особливості бюджетних правовідносин.
2. Бюджетна класифікація доходів, видатків, фінансування, боргу.
3. Види місцевих бюджетів.

Контрольні питання:

1. Яке призначення бюджету?
2. Які є види бюджетів? В чому сутність зведеного бюджету?

Тестові завдання:

1. Бюджет – це...

а) концепція формування та використання фінансових ресурсів органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

б) план формування та використання фінансових ресурсів місцевого самоврядування;

в) план формування та використання людських ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади;

г) план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

2. Бюджети місцевого самоврядування – це..

а) концепція формування та використання фінансових ресурсів органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;

б) план формування та використання фінансових ресурсів місцевого самоврядування;

в) план формування та використання людських ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади;

г) бюджети територіальних громад сіл, їх селищ, міст (у тому числі районів у містах);

3. Бюджетна класифікація – це...

а) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

4. Бюджетна програма – це...

а) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

5. Бюджетна система України – це...

а) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

6. Бюджетне асигнування – це...

а) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

7. Бюджетне зобов'язання – це...

а) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

б) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

в) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

г) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

8. Бюджетне призначення - ...

а) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;

в) сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

г) повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане Бюджетним кодексом, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування;

9. Дефіцит бюджету – це..

а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

12. Місцеві бюджети – це ...

а) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

б) загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

в) установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів

розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету;

г) доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

14. Місцевий фінансовий орган – це...

а) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

б) загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

в) установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету;

г) доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

15. Профіцит бюджету – це..

а) перевищення доходів бюджету над його видатками (з урахуванням різниці між поверненням кредитів до бюджету та наданням кредитів з бюджету);

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

17. Управління бюджетними коштами – це...

а) сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

б) сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

19. Термін «бюджет» походить від давньофранцузького слова, яке в перекладається як...

а) шкіряний мішок, сумка;

б) нотний стан, нотна грамота;

в) портмоне; куб;

г) записна книжка;

20. Бюджетне право України - це ...

а) сукупність фінансово-правових норм, що регулюють фінансові відносини, які виникають у зв'язку з бюджетною діяльністю, тобто утворенням, розподілом та використанням коштів державного та місцевих бюджетів.

б) сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

в) сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

г) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету.

Рекомендовані джерела:

1-10, 12, 13, 27, 40-48, 60.

ТЕМА 5. Бюджетний процес

При самостійній підготовці особливу увагу потрібно звернути на правове регулювання даних відносин, ознайомитись з процедурою формування, розгляду, затвердження та виконання бюджетів, подання бюджетної звітності.

Питання для самопідготовки:

1. Місцевий бюджетний процес.

2. Характеристика видів звітності про виконання бюджету.

Контрольні питання:

1. Що таке бюджетний процес? Як він пов'язаний з бюджетним правом?

2. Які стадії бюджетного процесу визначені законодавчо?

Тестові завдання:

1. Закон про Державний бюджет України – це...

- а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;
- б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);
- в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;
- г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

2. Бюджетний запит – це..

- а) повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження;
- б) сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій;
- в) документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди;
- г) єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

3. Бюджетний процес – це...

- а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;
- б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;
- в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);
- г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

4. Одержувач бюджетних коштів - ..

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

5. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі - ...

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

6. Проект бюджету – це...

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних

коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

7. Рішення про місцевий бюджет - ...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції.

Рекомендовані джерела:

1-10, 12, 13, 27, 40-48, 60

ТЕМА 6. Правові основи здійснення міжбюджетних трансфертів

На основі опрацювання Бюджетного кодексу України, студенти повинні з'ясувати зміст поняття «міжбюджетні відносини»; характеризувати відмінності між дотаціями та субвенціями; розрізняти лотацію вирівнювання та реверсну дотацію; ознайомитися із різновидами субвенцій. Для самопідготовки по темі студенти повинні також опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу.

Питання для самопідготовки:

1. Медична субвенція.
2. Освітня субвенція.
3. Обчислення фінансового нормативу бюджетної забезпеченості.

Тестові завдання:

1. Субвенції – це...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що

затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

2. Коефіцієнт вирівнювання бюджетів – це...

а) показник, який використовується для розрахунку обсягу коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, з метою стимулювання нарощування доходів місцевих бюджетів у процесі бюджетного планування;

б) операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

в) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

г) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним Кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

3. Дотація вирівнювання - ...

а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

4. Міжбюджетні трансферти – це...

а) основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання

надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

б) операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету);

в) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

г) операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим.

Рекомендовані джерела:

1-10, 12, 13, 27, 40-48, 60

ТЕМА 7. Публічні видатки і правове регулювання їх фінансування

У процесі самопідготовки по темі студенти повинні опрацювати конспект лекцій та додаткову літературу. Ретельного аналізу потребують статті Бюджетного кодексу України, якими встановлено розміри видатків та фінансування бюджетів усіх рівнів. Також необхідно ознайомитися з додатками до Закону України «Про державний бюджет на 2021 рік», де передбачено статті видаткової частини бюджету на поточний рік.

Питання для самопідготовки

1. Види кошторисів.
2. Видатки бюджетів місцевого самоврядування.

Тестові завдання:

1. Розпорядник бюджетних коштів – це...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

2. Залишок бюджетних коштів – це...

а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

3. Інвестиційна бюджетна програма (проект) – це...

а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;

б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

доходи загального фонду державного бюджету, за рахунок яких здійснюється перерахування дотації вирівнювання місцевим бюджетам;

4. Квaziфіскальні операції – це...

а) показник, який використовується для розрахунку обсягу коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, з метою стимулювання нарощування доходів місцевих бюджетів у процесі бюджетного планування;

б) операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

в) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

г) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

5. Розпис бюджету – це...

а) нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду;

б) документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

6. Кошик доходів місцевих бюджетів - це...

а) показник, який використовується для розрахунку обсягу коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, з метою стимулювання нарощування доходів місцевих бюджетів у процесі бюджетного планування;

б) операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;

в) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

г) доходи загального фонду, закріплені Бюджетним Кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

7. Кошторис – це...

а) основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою

своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

б) операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету);

в) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

г) операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету.

Рекомендовані джерела:

1-10, 40-43, 45, 47, 55, 58.

ТЕМА 8. Правове регулювання публічних доходів

Для самопідготовки по даній темі студенти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на визначення понять. Варто звернути увагу і на додатки до Закону України «Про державний бюджет на 2021 рік», де передбачено статті доходної та видаткової частини бюджету.

Доцільно звернути увагу на поняття доходної частини бюджету (державного, місцевого), види доходів, їх відображення у бюджеті, види податкових та неподаткових надходжень до бюджету, на порядок здійснення та особливості фінансування з бюджету.

Питання для самопідготовки:

1. Співвідношення понять: «державні доходи», «доходи країни», «фінансові ресурси держави».
2. Характеристика доходів держави та органів місцевого самоврядування.
4. Місцеві доходи.

Контрольні питання:

1. Назвіть неподаткові надходження держави.
2. Охарактеризуйте Українську державу за основними напрямками фінансування.

Тестові завдання:

1. Доходи бюджету - ...
 - а) обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду;
 - б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи

трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);

в) закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду;

г) комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій;

2. Надходження бюджету – це...

а) бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

б) загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

в) установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету;

г) доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

3. Податкова система України - це...

а) обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до Податкового Кодексу;

б) врегульована нормами права сукупність податків, зборів, інших податкових платежів, що справляються на території держави, а також форми і методи їх побудови;

в) сукупність бюджетів різних рівнів;

г) відносини щодо здійснення оподаткування.

4. Збором (платою, внеском) є...

а) обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій;

б) платіж, регулювання якого здійснюється нормами податкового права, відносини щодо справляння платежів податкового характеру врегульовані нормами податкового права;

в) один із видів обов'язкових платежів, наділений лише йому властивими ознаками та антагоністичними функціями;

г) соціальний внесок на страхування.

Рекомендовані джерела:

1-10, 40-43, 45, 47, 55, 58.

ТЕМА 9. Правові основи публічного кредиту

Для самопідготовки по даній темі студенти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу, розглянути поняття кредитування, розкрити суть державного кредитування з позицій: держава-кредитор, держава-позичальник; розмежувати страхування та кредитування. Студентам варто опрацювати додаткову літературу та нормативно-правові акти, страхові та кредитні договори.

Термін кредит походить від латинського слова *creditum* - позика. Державний кредит - складова фінансової системи держави. Державний кредит як метод мобілізації державою додаткових грошових коштів - явище складне й неординарне. Супроводжується певним ризиком як на стадії виникнення даного виду правовідносин (тобто чи зацікавляться кредитори можливістю вкласти свої гроші в державні цінні папери), так і з точки зору доцільності використання запозичених коштів та можливості їх повернути, сплативши передбачену винагороду.

Питання для самопідготовки:

1. Особливості та принципи державного кредитування.
2. Облігації внутрішніх та зовнішніх позик.
3. Держава як позичальник і правові засади формування державного боргу України.

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте нормативно-правове регулювання кредитної діяльності.
2. Відмінності у кредитних відносинах «держава-кредитор», «держава-позичальник».

Тестові завдання:

1. Місцеві запозичення – це...
 - а) основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;
 - б) операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету);

в) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

г) операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету;

2. Державний борг – це...

а) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

б) загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення;

в) перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);

г) міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;

3. Управління державним (місцевим) боргом – це..

а) сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів;

б) сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

в) бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

г) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

4. Обслуговування державного (місцевого) боргу – це...

а) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу;

б) метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу;

в) суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних

коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

г) проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет).

Рекомендовані джерела:

1-10, 40-43, 45, 47, 55, 58, 60-66.

ТЕМА 10. Фінансово-правове регулювання страхування в Україні

Для самопідготовки по даній темі студенти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу, розглянути поняття страхування, ознайомитись з основними категоріями страхування, видами та формами страхування; визначити поняття та види загальнообов'язкового державного соціального страхування, фінансового страхування, зокрема страхування вкладів фізичних осіб.

Страхування – це економічні відносини, за яких страхувальник сплатою грошового внеску забезпечує собі чи третій особі в разі настання події, обумовленої договором або законом, суму виплати страховиком, який утримує певний обсяг відповідальності і для її забезпечення поповнює та ефективно розміщує резерви, здійснює превентивні заходи щодо зменшення ризику, у разі необхідності перестраховує частину останнього.

Питання для самопідготовки:

1. Обов'язкове страхування.
2. Соціальне страхування та його види.
3. Державні спеціальні соціальні цільові фонди: Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування від тимчасової втрати працездатності, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України й інші.
4. Фінансове страхування. Нові види договорів про фінансове страхування, тенденції.

Контрольні питання:

1. Призначення державного соціального страхування.
2. Якими нормативно-правовими актами регулюються страхові відносини в Україні?
3. Особливості оподаткування страховика.

Рекомендовані джерела:

1-10, 40-43, 45, 47, 55, 58, 60-66.

ТЕМА 11. Відповідальність за порушення фінансового законодавства

Для самопідготовки по даній темі студенти повинні опрацювати конспекти лекцій та додаткову літературу, визначити підходи до розуміння фінансової відповідальності, проаналізувати монографічні та наукові дослідження щодо аргументації доцільності виокремлення/не виділення такого виду відповідальності як фінансова відповідальність.

Питання для самопідготовки:

1. Поняття, та особливості складу фінансового правопорушення, бюджетного правопорушення, податкового правопорушення.
2. Фінансова відповідальність: поняття, відносини, відмежування від інших видів юридичної відповідальності.
3. Санкції за порушення у фінансовій сфері: поняття, види, характеристика.

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте фінансово-правові санкції.
2. Яка структура фінансового правопорушення.

Рекомендовані джерела:

1-10, 40-58, 60-68.

ТЕМА 12. Правове регулювання бюджетних відносин у країнах ЄС

Самопідготовка до даної теми передбачає самостійне опрацювання матеріалу, викладеного у системі D-learn, та, за наявності знань мови – ознайомлення із бюджетним законодавством Німеччини, Франції, Польщі та Іспанії на офіційних сайтах парламентів відповідних держав.

Питання для самопідготовки:

1. Міжбюджетні відносини в ФРН.
2. Основний (щорічний) закон про бюджет (La loi de finances initiale) та Уточнений закон про бюджет (La loi de finances rectificative) у Франції.
3. Структура та призначення Багаторічного державного фінансового плану Польщі.

Контрольні питання:

1. У чому суть «кооперативного федералізму» та «виконавчого федералізму» в бюджетному праві ФРН?
2. Як співвідносяться Основний (щорічний) закон про бюджет, Уточнений закон про бюджет та Звітний закон про фінанси Франції?
3. Назвіть джерела бюджетного права Республіки Польща.
4. Багаторічний державний фінансовий план та Бюджетний закон Республіки Польща: співвідношення.

5. Громадські бюджети у місцевих бюджетах Польщі.
6. Ключові джерела бюджетного права Іспанії.

Практичне завдання:

Зобразіть схематично бюджетний процес ФРН.

Рекомендовані джерела:

Локальна внутрішня університетська мережа. Зарубіжні інформаційні ресурси.

ТЕМА 13. Правове регулювання податкових відносин у країнах ЄС

Самопідготовка до даної теми передбачає самостійне опрацювання матеріалу, викладеного у системі D-learn, та, за наявності знань мови – ознайомлення із бюджетним законодавством Німеччини, Франції, Польщі та Іспанії на офіційних сайтах парламентів відповідних держав.

Питання для самопідготовки:

1. Конституційне регулювання податкової системи в ФРН.
2. Місцеві податки і збори у Франції.
3. Податки на майно у Республіці Польща.
4. Непрямі податки в Іспанії та їх характеристика.

Контрольні питання:

1. Поясніть різницю між спільними податками, федеральними податками, податками земель та податками обшин у ФРН.
2. Назвіть основні принципи міжбюджетних відносин ФРН щодо розподілу доходів між бюджетами.
3. У чому сутність соціального податку на заробітну плату у Франції? Який аналог цього податку в Україні Ви можете назвати?
4. Що таке податок на професійну освіту у Франції?
5. У чому складність визначення переліку місцевих податків у Польщі?
6. Назвіть податки з обороту у Польщі.

Практичне завдання:

Зобразіть схематично податкову систему Франції.

Рекомендовані джерела:

Локальна внутрішня університетська мережа. Зарубіжні інформаційні ресурси.

ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Навчальна література

1. Петровська І. І. Фінансове право: навчально-методичний посібник (для студентів 2 курсу денної форми навчання). Івано-Франківськ, 2017. 149 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3144.pdf>
2. Фінансове право: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші . Х. : Екограф, 2015. 500 с.
3. Фінансове право : підручник / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін.; за ред. М. П. Кучерявенка. Х. : Право, 2016. 440 с.
4. Фінансове право у ХХІ сторіччі: напрями та тенденції розвитку [спец. випуск]. Право України. 2013. №1-2. 442 с.
5. Воронова Л.К. Фінансове право України: Підручник. К.: Прецедент, 2006. 448 с
6. Воронова Л.К., Бекерська Д.А., Кадькаленко С.Т. Фінансове право: навчальний посібник. К.: Вентурі, 2000. 478 с.
7. Фінансове право. / заг.ред. В.К. Шкарупа, Т.О. Коломоєць. К.: Істина. 2007. 257 с.
8. Верпиняк Д.М., Нашинець-Наумова А.Ю. Фінансове право. К.: Центр учбової літератури. 2008. 168 с.
9. Костенко Ю. О. Фінансове право України: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 240 с.
10. О.П. Орлюк. Фінансове право: академічний курс: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2010. 808 с.
11. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знання-Прес, 2008. 719 с.
12. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Підручник. К.: Знання, 2008. 535 с.
13. Лучковська С. І. Фінансове право [Текст] : навч. посібник / С. І. Лучковська. . К.: КНТ, 2010. - 296с.
14. Хогуляк В. Методологічні проблеми дослідження фінансового права як системного явища. Підприємництво, господарство і право. 2011. №7. С.108-111
15. Мойсик В.Р. Кримінальна відповідальність за шахрайство з фінансовими ресурсами в Україні : аналіз правотворчості та правозастосування [текст] : монографія. К. : Атіка-Н, 2010. 244 с.
16. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Азарова М.Я. К. : ЦУЛ, 2010. 480 с.
17. Бюджетне законодавство України : науковий збірник / укладач Тимошук І.С. К. : Юрінком Інтер, 2011. 372 с.
18. Петровська І.І. Деякі питання правового статусу Державної фінансової інспекції. Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції «Десяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 18-19 листопада 2011 року) : у 4-х част. – Частина друга. Хмельницький : Видавництво Хмельницького університету управління та права. 2011. С.196-198
19. Петровська І.І. Загальна характеристика концепції розвитку системи управління державними фінансами. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (11-12 жовтня 2013 року). Ужгород. С. 152-153
20. Петровська І.І. Окремі питання теоретико-правового регулювання бюджетного контролю. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку держави і права» (18-19 жовтня 2013 року). – Львів. – С. 71-73

21. Петровська І.І. Окремі питання правового статусу державної фінансової інспекції України. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей. Випуск 31. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. С. 105-113
22. Петровська І.І. Окремі питання нормативно-правового регулювання контрольно-фінансової діяльності в Україні. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей. Випуск 32. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. С. 58-64
23. Петровська І.І. Правові засади здійснення фінансового моніторингу: вітчизняні та міжнародні стандарти. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. Том 1. 2013. С. 138-140
24. Петровська І.І. Правові засади здійснення податкового контролю в Україні. «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 31 січня – 01 лютого 2014 р. Львів: У 2 частинах. Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2014. Частина II. 136 с. С. 55-57
25. Петровська І.І. Деякі підходи до визначення категорії «фінансовий контроль». Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина [текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та аспірантів (16 травня 2014 року). – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2014. С.28-31
26. Петровская И. И. Некоторые вопросы правового статуса государственной финансовой инспекции Украины. *Legea si Viata: Международный научно-практический правовой журнал. Республики Молдова. Arpile* 2014. № 4/3 (268). С. 85-88
27. Петровська І.І. Фінансовий контроль в системі заходів запобігання та протидії корупції в Україні: загальна характеристика. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 34. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2014. С. 61-71
28. Петровська І.І. Окремі питання здійснення фінансового моніторингу в Україні. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 39. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2015. С.21-32
29. Радзівіл К. До питання визначення адміністративної відповідальності у фінансовій сфері. Підприємництво, господарство і право. 2012. №5. С.25-28
30. Шевчук О. Поняття та правова природа фінансових послуг. Підприємництво, господарство і право. 2012. №5. С.29-32
31. Головченко О. Роль адміністративного судочинства у процесі вирішення фінансових спорів. Юридична Україна. 2011. №9. С. 29-34.
32. Омельченко А. Система та правовий статус органів державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні. Юридична Україна. 2011. №9. С. 97-101.
33. Гетманець О. Правові основи бюджетного контролю. Право України. 2010. №3. С. 174
34. Гетманцев Д. Держава як сторона фінансово-правового зобов'язання. Право України. 2010. №8. С.130
35. Безрутченко С., Кузьменко О. Характеристика публічного інтересу у міжбюджетних правовідносинах. Підприємництво, господарство і право. 2011. № 12. С. 145-148
36. Трубін І. Правове регулювання системи електронних грошей в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2011. №12. С. 157-160
37. Занфіров М. Правова природа фінансових санкцій. Підприємництво, господарство і право. 2011. №8. С.81-84

38. Хошуляк В. Інтегративний підхід у науці фінансового права. Підприємництво, господарство і право. 2011. №6. С.18-21
39. Буздуган Я. Фінансовий контроль і правові шляхи його реалізації. Підприємництво, господарство і право. 2011. №6. С.26-29
40. Ющенко І. Правова природа Закону України про Державний бюджет. Підприємництво, господарство і право. 2011. №5. С.90-93
41. Радзівіл К. Поняття та зміст фінансової безпеки держави. Підприємництво, господарство і право. 2011. №5. С.94-97
42. Мединська Л. Правові форми фінансового забезпечення соціально-культурної сфери в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2011. №5. С.98-101
43. Кравцова Т. Адміністративно-правова природа діяльності держави і сфері економіки. Підприємництво, господарство і право. 2011. №4. С.104-106
44. Ровинський Ю. Застосування фінансово-правового примусу під час виявлення правопорушників у сфері міжбюджетних відносин. Підприємництво, господарство і право. 2011. №3. С.60-64
45. Монаєнко А. Місце фінансово-правової відповідальності в системі юридичної відповідальності. Право України. 2011. № 9. С.228-231
46. Монаєнко А. Запобіжні заходи фінансово-процесуального примусу. Право України. 2011. - № 3. С.228-232
47. Шереметьєва О. Правове регулювання та правове управління валютними ризиками: поняття й основні критерії розмежування. Право України. 2011. № 6. С.181-183
48. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Білоцерківець В. В. [та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Задой та д-ра екон. наук, проф. В. М. Тарасевича ; Дніпропетр. ун-т економіки та права. Д. : Вид-во ДУЕП, 2010. 339 с.
49. Гаврилюк Р. Еволюція природи пострадянського фінансового права. Право України. 2012. №11-12. С.305-308
50. Ковальчук А. Фінансове право: звична умовність чи комплексний регулятор публічних фінансових відносин? Право України. 2012. №7. С.221-224
51. Гресь Н. Про застосування поняття неоподаткованого мінімуму доходів громадян. Право України. 2013. №11. С.360-364
52. Косінов С. Контроль за публічною владою як форма юридичної діяльності. Право України. 2013. №12. С.249-252.

Нормативно-правові акти

53. Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами : Розпорядження Кабінету міністрів України від 3 вересня 2012 р. № 633-р
54. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
55. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентноспроможна економіка, ефективна держава» / Комітет з економічних реформ при Президентові України : Програма від 02.06.2010 року
56. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : Пакт ООН від 16.12.1966. – Ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР 19.10.1973 року
57. Договір про Європейський Союз. – Маастрихт, 07.12.1992 року . URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_029/page
58. Конституція України від 28.06.1996 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
59. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 . URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-1>

60. Про Державний бюджет України на 2017 рік: Закон України від 21.12.2016 № 1801-VIII . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>
61. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року. № 2473-VII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2014. – № 9 – ст.93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
62. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 зі змінами. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
63. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 зі змінами. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
64. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>
65. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
66. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 . URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
67. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.2009 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
68. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2007 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
69. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
70. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23.02.2012 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4452-17/paran3#n3>
71. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
72. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням : Закон України від 18.01.2001 . URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2240-14>
73. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
74. Про затвердження бюджету Пенсійного фонду України на 2016 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2016 № 190 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/190-2016-%D0%BF>
75. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
76. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>
77. Податковий кодекс України від 02.12.2010 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
78. Про Рахункову палату України : Закон України від 11.07.1996 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/315/96-%D0%B2%D1%80>
79. Про систему валютного регулювання і валютного контролю : Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/15-93>
80. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 . URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
81. Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: затверджено Указом Президента України від 31.05.2011 № 634/2011 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/634/2011>
82. Положення про Міністерство фінансів України: затверджено Указом Президента України від 08.04.2011 № 446/2011 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/446/2011>

83. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: затверджено Указом Президента України від від 13.04.2011 № 466/2011 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2011>

84. Про регулювання грошово-кредитного ринку : Постанова Правління Національного банку України від 21.03.2012 № 102 . URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0102500-12>

85. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від від 27.02.2014 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

86. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

87. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>

88. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

89. Про санкції : Закон України від 14.08.2014 № 1644-VII . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1644-18>

90. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2013 р. № 187 . URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246812864&cat_id=246812855

91. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>

Інформаційні ресурси

1. Локальна внутрішня університетська мережа.
2. Верховна Рада України <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України <http://www.me.gov.ua/>
5. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua/>
6. Міністерство юстиції України <http://www.minjust.gov.ua/>
7. Президент України <http://www.president.gov.ua/>
8. Державна казначейська служба України <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
9. Державна пенітенціарна служба України <http://www.kvs.gov.ua>
10. Державна податкова служба України (правонаступник Державної фіскальної служби) <http://sfs.gov.ua/>
11. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Державна служба інтелектуальної власності України <http://sips.gov.ua/>
13. Державна служба фінансового моніторингу України <http://www.sdfm.gov.ua/>
14. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rnbo.gov.ua/>
15. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
16. Національний банк України <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
17. Івано-Франківська обласна державна адміністрація <http://www.if.gov.ua/>
18. Івано-Франківська міська рада <http://www.mrada.if.ua/>

Зарубіжні інформаційні ресурси

1. Офіційна сторінка парламенту Німеччини <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/index.html>
2. Офіційна сторінка парламенту Франції https://www.senat.fr/role/fiche/loi_fin.html
3. Бюджетне право Німеччини <https://www.haushaltssteuerung.de/rechtsvorschriften-haushaltsrecht-deutschland.html>

4. Офіційна сторінка парламенту Республіки Польща
<http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=96708B48D2A32C0AC1257A68003236BD>
5. Офіційна сторінка парламенту Іспанії <https://www.senado.es/web/index.html>